Het advies de evaluatie van het sensorenregister 23-mei-2024

Het sensorenregister is samen met de meldingsplicht voor sensoren in 2021 gestart. De gemeente hoopt hiermee meer transparantie naar de burger te kunnen geven over de plaatsing van sensoren in de stad. Tevens hoopte men meer grip te krijgen op met name de gemeentelijke sensoren. Bij de evaluatie is het afgelopen half jaar gebleken dat er weinig sensoren in het register zijn opgenomen. Niet alle gemeentelijke diensten blijken hun sensoren aan te melden en particulieren nauwelijks. Dat heeft deels te maken met te weinig aandacht voor de bekendmaking van meldingsplicht en register. Bovendien was het meldproces niet zo goed ingericht. Ook was er geen procedure voor actualisering van het register de gegevens in het register mogelijk achterhaald zijn. Het aantal bezoekers van het register valt met enkele tientallen per maand tegen.

Een belangrijke aanbeveling is nu om eerst stevig werk te maken van de registratie van gemeentelijke sensoren. Daar wil men het komende halfjaar een doorontwikkeling in beweging zetten. Voor de eigen sensoren kan de gemeente ervoor zorgen dat deze tijdig en correct in het sensorenregister staan. Voor particuliere sensoren is dat niet of minder goed te realiseren. Voor particuliere sensoren wil men het in een later stadium vooral gaan richten op bewustwording en stimulering van vrijwillige aanmelding. Een vergunningenstelsel, , blijkt nadelen op te leveren: lastenverzwaring, meer ambtelijke inzet, disproportionaliteit. Veel is bovendien al geregeld in de AVG en dan heeft het geen zin als gemeente dat nog eens extra regels voor wil vastleggen. Gronden om een vergunning te weigeren zijn er niet. Daarom is gekozen voor de zachtere variant van een meldingsplicht.

Verder is de gemeente in overleg met het Responsible Sensing Lab voor doorontwikkeling, manieren om bij de sensoren zelf meer informatie te verstrekken en vanuit de fysieke leefwereld link te maken naar de digitale wereld achter het register zodat makkelijk te achterhalen valt voor welk project en doel een sensor ergens geplaatst is. De ambitie van Responsible Sensing Lab is om via de VNG en andere gemeenten te komen tot landelijke gemeenschappelijkheid voor communicatie rond overheidssensoren in de openbare ruimte. De indieners willen liefst vóór 5 juni aanbevelingen en advies van de CPA krijgen voor de doorontwikkeling. Dan willen zij hun voorstel aanleveren aan de wethouder zodat die nog het zomerreces een besluit kan nemen. De CPA is zelf ook gebonden aan termijnen en kan dit niet toezeggen. De vraag van de CPA is waar de wens vandaan komt om een meldplicht voor private partijen in te voeren. En of dit wel een publieke taak is om als gemeente deze dienst aan te bieden en daar dus publiek geld aan te besteden. Het risico bestaat dat men terecht komt in de discussie over de slimme deurbellen die signalen uit de openbare ruimte meenemen. Het lijkt raadzamer de taakstelling van de gemeente openbaar helder te maken, de ambities realistisch te houden en de focus te leggen bij het publiceren van de gemeentelijke sensoren. De ambitie hangt samen met het ideële adagium dat de burger zich onbespied moet kunnen bewegen in de openbare ruimte in Amsterdam, iets wat in de praktijk niet meer waar te maken is. Er is overigens een discussienota over slimme deurbellen aangekondigd door een gemeenteraadslid. En de discussie over deurbellen wordt ook landelijk gevoerd. Amsterdam is betrokken bij heen consortium onder VNG-vlag.

De CPA is benieuwd of overwogen wordt meer transparantie per categorie te geven over gemeentelijke sensoren. Een camera die beelden registreert is immers privacygevoeliger dan een sensor die alleen registreert dat er een beweging plaatsvindt.

Dat gebeurt tot nu toe niet, maar het voornemen is wel bij de gemeentelijke sensoren de resolutie en het doel van elke sensor aan te geven om te duiden wat de privacygevoeligheid is. Volgens het informatieprotocol moet de gemeente het doel al aangeven.

De CPA heeft gemerkt dat soms doorklikmogelijkheden in de praktijk niet werken en vaak alleen uitkomen op een algemene privacyverklaring van de gemeente en niet op informatie over de specifieke sensor. Men gaat aan de slag met het aanbrengen van meer specifieke informatie.

De CPA is benieuwd of er een kantelpunt is bepaald waarop besloten wordt te stoppen met het register omdat aanmeldingen en/of bezoekersaantallen blijven tegenvallen of dat men hoe dan ook doorgaat met het register. Dat is volgens de indieners een politieke vraag die zij niet kunnen beantwoorden. Wellicht komt er dan nog meer inzet op bewustwording. De behoefte aan transparantie, aanspreekbaarheid en verbinding tussen de fysieke en digitale wereld blijft immers bestaan.

De CPA constateert dat er geen AVG-verplichting bestaat als er geen persoonsgegevens in het geding zijn. Bij de Wbp bestond al de verlichting verwerkingen aan te melden en ook daar bleek niemand naar te kijken. De vraag is of er niet iets aan te koppelen is om het de bewustwording te bevorderen. Bijvoorbeeld door met scores te werken en jaarlijkse rapportages verplicht te stellen zodat het een meer dynamisch instrument wordt waar ook meer publiciteit aan verbonden kan worden. Te denken valt aan een burgerpanel dat een bepaald aspect gaat onderzoeken en zijn bevindingen openbaar maakt. Het gaat erom het bewustzijn te vergroten dát er in de openbare ruimte data verzameld worden over personen.

De doelstelling van het register was niet bewustwording, maar zou het wel kunnen worden.

De CPA merkt op dat de TADA-waarden ervan uitgaan dat elke burger mondig is en de weg weet te vinden naar de gemeente. De gemeente zou burgers ook actief kunnen ondersteunen als ze meldingen of klachten willen indienen. Verder adviseert de CPA te kijken naar sensoren die met elkaar verbonden zijn en ook zulke netwerken in beeld te brengen.

De suggestie om burgers te ondersteunen vindt men het overwegen waard, met de kanttekening dat daar grenzen aan zijn. Ook zal gewerkt worden aan verbetering van de datakwaliteit en bewustwording van het feit dat er data verzameld worden in de openbare ruimte in Amsterdam.

De voorzitter bedankt voor de toelichtingen en zegt schriftelijke reactie toe.